

Vlada Urošević

DIVJA LIGA

Prevedla Namita Subiotto

1.

Ogromna zrela lubenica je bila prerezana na pol: po rdečem mesu je gomazelo nešteto os – rile so, grizle, srkale, skakale ena čez drugo, brezobzirne, pijane od slastnega sadeža. Na trenutke se je zdelo, kot da je tudi sama polkrogla nekaj živega – brbotala je in drgetala kot odprt organizem, ki kljub hudi rani še naprej utripa. Tolteški vrač na vrhu stopnic kamnite piramide je v rokah držal še vedno živo srce.

Lubenice, dinje, je zaklical glas, in Bojan se je zdrznil.

Okrog tržnice je vrelo kot na mravljišču. Prostor med stojnicami so pred soncem ščitila šotorska krila v kamuflažnih barvah, razdrte kartonske škatle, krpe. Med temi senčili, povezanimi med sabo z vrvmi in žicami, so se tu in tam dvigale kupole oranžnih in zelenih sončnikov, katerih barve so že zdavnaj zbledele na kakšni plaži. V senci pokrpanega nadstreška so se nakupovalci prebijali med kupi zrelih plodov. Obrazi, gibanje, razstavljeno blago, vse to je bilo v mehki senci, le tu in tam je sončno rezilo, ki se je prebilo skozi kakšno špranjo, bleščeče osvetlilo golo ramo nakupovalke, nož, ki reže sadež, prepoten obraz prodajalca.

Bojan je potipal jajčevce – sredica ploda je bila elastična in je odgovorila na pritisk tako, da se je vdolbina takoj vrnila na mesto.

Koliko je ta jajčevce, je vprašal bradatega prodajalca, ki je bil videti kot cestni razbojnik.

Razbojnik je imel glas verskega pridigarja, ki jadikuje nad vsem zlom tega sveta.

Daj kar daš, da ni glih zastonj.

Bojan je vzel dva jajčevca in vrgel nekaj kovancev pridigarju, ta pa jih je ulovil in s kretnjo izkušenega kockarja spravil v žep.

Med stojnicami si je utiral pot deček z otroškim vozičkom, natovorjenim z oglato pločevinasto kanto s sliko oliv in napisom v grščini. V kanti je bila voda, v kateri je plaval neraztopljen led, izpod ledu pa so kukale stekleničke z neko osvežilno pijačo.

Gazosa, je žebiral deček in streljal naokrog z očmi, gazosa, hladna gazosa.

Bojan je kupil breskve, nekaj pekočih paprik, paradižnik. Potem je zapustil krog, kjer so se prodajale poljščine, toda naokrog je bila še vedno gneča – preprodajalci so ponujali francoske parfume, izdelane v Turčiji, škotski viski iz Bolgarije, nestle čokolado iz Romunije, beneton majice iz Albanije, cigarete od kdove kod. Bojan ni gledal blaga, ki so ga vsiljivo ponujali – vedel je, da bodo, če samo za trenutek ulovijo njegov pogled, postali še bolj vsiljivi. Za njim je hodil prodajalec gazoze in žebral svoj refren. Bojan je prispel do svoje rumene katre, parkirane tik ob tržnici, v rokah je že držal ključ, da odklene avto – ko je prodajalec gazoze kriknil s spremenjenim glasom, kot bi ga pičila kača.

Toooooopla gazoooozaaa, je kriknil panično, na ves glas – in nastala je zmeda.

Preprodajalci so skakali prek kupov glinene posode, nekaj je zacingljalo in se razbilo, vsi so z bliskovitimi gibi poskušali pobegniti, palice, ki so držale nadstreške, so popadale, kmetice, ki so zadremale ob svojem skromnem premoženju iz kupčka marelic in nekaj šopki planinskega čaja, so neuspešno skušale zaščititi svoje blago pred naleti ponorelih beguncev, ter preklinjale in jadikovale. Skozi gnečo so že izginjale škatle z viskijem in cigareti. Vse se je odvijalo z neznansko naglico. Izza piramid z lubenicami in dinjami so se prikazali policisti.

Bojan je radovedno gledal pregon preprodajalcev pretihotapljenega blaga. Zdelo se je, da bodo uspeli pobegniti, a že v naslednjem trenutku se je v smeri, kamor so si ti brezglavo utirali pot, nekaj zgodilo – izza stojnic s kumarami in čebulo se prikazala druga skupina policistov. Gibi beguncev so postali kaotični, mimo Bojana so leteli zmedeni obrazi, panično izbuljene oči, prepotena čela, skrivenčena usta.

Bojan je brez naglice sedel v avto in prižgal motor. V trenutku, ko je hotel speljati, je z desne strani pritekel neki Rom s kratko črno brado in brki, pod vsako pazduho je z očitnim naporom nosil po eno veliko kartonsko škatlo. Imel je težave z nogo – šepal je na preveč poudarjen način, nekam teatralno, zaradi česar se je njegovo telo premikalo kot nerodna marioneta. Toda že v naslednjem trenutku se je obrnil – še en izhod za pobeg je bil zaprt.

Bojan je odprl vrata avtomobila in Rom se je zvrnil noter skupaj s škatlami. Držal ju je v rokah in ves čas molčal, ko se je Bojan spuščal po ulici, ki je od tržnice Bit-pazar vodila proti Nacionalni knjižnici.

Slišati je bilo njegovo pretrgano dihanje, ki ga je še nekoliko podkrepil – da bi lahko pokazal svojo očitno nemoč, da bi vzbudil usmiljenje ali da bi vzpostavil nekakšno neverbalno komunikacijo z Bojanom.

Bo v redu tukaj? – je vprašal Bojan in ustavil pri blagovnici Ilinden.

Rom je bil še vedno nepremičen za svojima škatlama.

Boš tu izstopil? je spet vprašal Bojan.

Ti nisi s policije? je vprašal njegov sopotnik, ne da bi se pokazal izza škatel.

Nisem, je rekel Bojan in se nasmehnil. Drugače bi te že odpeljal v zapor.

Kaj pa si? Rom se je prikazal izza škatel in nezaupljivo pogledal proti Bojanu.

Arheolog, je rekel Bojan. Veš, kaj je to?

Koplješ, je rekel Rom. Iščeš stare stvari.

Mhm, je rekel Bojan. Kopljem.

Zlato, je nenadoma rekel Rom.

Včasih tudi zlato.

Si že kdaj našel zlato?

Zelo malo. Tu in tam kak prstan in to. Ampak to, kar najdem, ni zame. Vse moram dati v muzej. Za njih kopljem, honorarno, ko me pokličejo.

Rom se je sprostil in radovedno pogledal Bojana.

Si res arheolog?

Ne zajebavaj, je rekel Bojan. Saj sem ti povedal.

Poslušaj, nekaj ti bom povedal, samo glej, da ne poveš nikomur.

Nikomur, je pritrdil Bojan.

Tudi jaz sem arheolog.

Kako to misliš?

Kopljem.

Koplješ? Kaj pa te škatle?

To je dodatni zaslužek, je rekel Rom.

Bojan je ugasnil motor. Mimo avta so šla tri dekleta, oblečena v svetlomodre plašče in zavita v rute s cvetličnim vzorcem. Za njimi je tacala starejša ženska v coklah, ki se je pred soncem ščitila s črnim dežnikom. V avtu je bilo vroče.

Kako ti je ime? je vprašal Bojan.

Maksud.

Prav, Maksud, kaj pa koplješ?

Isto kot ti. Stare stvari.

Kje?

Tega ne smem povedati. Prisegel sem.

To je zakonsko prepovedano.

Tudi to je prepovedano, je Maksud pokazal na pakete. Pregarjajo nas kot pse, saj si videl. A od nečesa je treba živeti.

Si kaj našel?

Bojan se je delal, kot da ga to ne zanima, toda v Maksudovih očeh se je zasvetila iskrica nezaupanja.

Tu in tam se kaj najde.

Dobro, je rekel Bojan, če nočeš povedati, pa nič.

Prižgal je motor in s tem dal vedeti, da je zanj pogovora konec.

Poslušaj, je nenadoma rekel Maksud. Zakaj si me pobral?

Drugače bi te prijeli. Ne bi ti uspelo pobegniti.

Vem. Noga me boli. Ampak – zakaj si mi pomagal?

Zazdelo se mi je, da si dober človek.

Nastal je trenutek tišine. Avtu sta se približala dva otroka, ki sta vlekla kanto umazane vode in umazano cunjo za brisanje.

Pomijeva? je zaklical eden od njiju.

Sikter, bre! je zasikal Maksud in otroka sta zbežala.

Poslušaj, je nenadoma rekel. Naredil si mi uslugo. Rad bi ti nekaj pokazal.

Od izkopanega?

Maksud ni odgovoril. Vtaknil je roko pod srajco in od tam izvlekel usnjeno vrečko. V vrečki je bilo nekaj zamotanega v pisane krpice. Počasi je odvijal krpice gor in dol, levo in desno, s svečanimi kretnjami, kot bi šlo za kak obred.

Ko je Maksud končno odmotal krpice, je Bojanu zastal dih.